

Selma Lagerlöfs tale ved den internationale Kvindekongres

Taler

Selma Lagerlöf
Forfatter og
kvindesagsforkæmper

Dato

13. juni 1911

Sted

Grand Hotel, Stockholm

Omstændigheder

Oprindelig trykt i *Kvindevalgret* årgang 4 (7), 1911, s. 4-6

Et er at ville gaa i Rækkerne, et andet at gaa foran og raabe til Skarerne, at det er den rette Vej. Dette er et Hverv, som man ikke kan paatage sig, uden at man ved, at Bevægelsen er af ideel Betydning, at man kan følge den, om det fører til Sejr eller Nederlag. Dette har jeg fundet, man kan, og for at finde Bevis derfor behøver man bare at gaa ind i Rustkammeret, der hvor Vaabnene findes samlede og skarpslebne, Vaabnene saavel fra Tankens som fra Erfaringens Verden. Det gælder blot at ville.

Hvad har vi da at paaberaabe os? Vi kan berømme os af vore Foreninger, Smaaskrifter og mange Møder. Vi kan vise, at i vore Rækker staar 30,000 stemmeretskrævende Kvinder, vi kan vise, at vort Opraab har 140,000 Underskrifter. Men hvad baader det. Man vil svare os, at der findes mange flere Kvinder, der ikke begærer Valgret. Vi kan paaberaabe os, at vi vil bedre Kvindernes Forhold i Livskampen, at vi kræver en bedre Stilling for den gifte Kvinde og Ret for hende til at bestemme over sin egen Person. Vi kan henvise til Kvindernes Kærlighedsgærninger som Diakonisser og Sygeplejersker. Man kan sige, at dette viser, at Kvinderne let fanges af Religionen, og at vi kunde virke befrugtende paa en ny Præstestand. Vi kan vise, at mange Kvinder har taget udmærkede akademiske Eksaminer. Man kunde dertil sige, at det kun er et Faatal, der har gjort det, og at der ikke bør tages det store Hensyn til de faa. Har vi da intet gjort, som berettiger os til Ligestilling med Manden? Vor Tid har været lige saa lang som hans! Er den gaaet sporløst hen? Nej! Kvinder har ikke sløset Livet hen som legende Børn uden Arbejde. Vi ser paa gamle Malerier og Kobberstik gamle Kvinder med rynkede Ansigter og senede Hænder. De har ikke siddet ørkesløse hjemme. Vi ser Rembrandts gamle Borgerkvinde. Hun har

ej levet for at vinde mange Mænd, ej for at styre en Stat, men hun har heller ej gaaet dum gennem Verden, hendes Liv maa have haft et Indhold! Men hvilket? Vi læser Svaret i hendes straalende Øjne: Jeg har ej skabt andet end et godt Hjem! Saa vilde de ogsaa have svaret alle de Tusinder, alle de Millioner, om de kunde stige op af deres Grave og vidne. Klostersøsteren vilde sige, at hun havde levet for at tjene Gud, Dronningen for at tjene Staten, men deres Skikkelser vilde forsvinde i Mængden af dem, som svarer: Vi har skabt et godt Hjem!

Vi ved alle, at om Mændene kunde drages frem af Graven, vilde ingen af dem kunne svare saa. Det er Kvindernes Lod. Derimod kan man ikke gøre Indsigelse. Men disse Ord egner sig vel ikke til at danne Skel mellem Mand og Kvinde. Vi har bygget paa Hjemmet, denne lille Bygning, siden Moder Evas Tid. Vi har fattet Planer, vi har forsøgt, vi har bygget Hjemmets Skikke op, skabt Opdragelseskunsten. For Hjemmet har vi været store, men dog har vi været smaalige. Vi har ikke som Kristina Gyllenstjerna staaet paa Byens Mure, naar Fjenden stormede. Men kom Fjenden til vor Tærskel, da stod vi der med de Vaaben, vi ejer, og forsvarede vort Værk. Gaar det et Menneske vel i Verden, beror det paa et godt Hjem. Hjemmet tager imod os som Børn, det er et Fristed for os som ældre, der straffes man ikke for at kues, men for at opdrages, der findes Plads for alle Evner, men den, som ingen Evner har, faar det dog godt der, der er et Fristed for Sagn og Digte, for Minderne, som ingen Historie kan bevare. Der kan enhver være sig selv, saalænge han ikke forstyrrer Harmonien for de andre.

Der findes intet saa herligt, saa elsket, saa afholdt som Kvinden. Men naar det er saadan, naar vi ved, at alt andet er af saa forsvindende Betydning i Forbindelse med dette ene, maa vi da ikke beklage Kvindernes Udelukkelse fra det selvvalgte Arbejdsomraade i Mandens Verden? Ogsaa mange Kvinder har set saaledes paa det og gjort alt for at hindre det, men intet har det baadet. De daarligst betalte Pladser har man budt os, og vi har taget imod dem og takket, men man har ikke haft Blik for dette, man har ikke haft Følelsen af, at Kvinden har gjort noget galt ved det.

Man foretager Undersøgelser angaaende Udvandringer og deres Aarsager, men man har ikke søgt nok, man har ikke paaapeget den store, drivende Naturlov, som siger, at saa længe der findes en stor ubeboet Strækning, saa skal der ogsaa findes Mennesker, som søger did!

Man er holdt op med at raabe op om Udvandringen, og man er ogsaa holdt op

med at raabe op mod den arbejdende Kvinde, men man skal forstaa, at det er en uimodstaaelig Trang, der drev hende, at hun vilde lægge de vide Strækninger og Ørkener under Kulturen.

Hvad har Manden skabt af herligt og stort? Han har skabt Staten. For den har han kæmpet og lidt. Aldrig skal man fratage Manden hans store Ære som Samfundsskaber. Gaarden, Byen, Staden, Kirken, Industrien og Universitetet har han skabt. Vi ærer Statsmanden, for hvad han har gjort. Men kan vi Kvinder vente længere paa at være med? Det, vi ønsker, er ikke muligt overalt! Var det saaledes, stod Menneskeheden ved Maalet, da var ingen Reformer nødvendige. Vi ved, at mange Hjem er daarlige, men vi ved ogsaa, at de gode findes. Det er ikke blot en skøn Drøm! Kvinderne kan skabe de gode Hjem i Fattigdom, i Rigdom, i Ringhed og Forfinelse. Men Staterne? Findes der, eller har der eksisteret nogen Stat, som tilfredsstillede alle sine Medlemmer? Har der ikke været stadige Forbedringer? Findes der endnu ikke mange, som vil forandre Staten fra Grunden? Gives der endnu ikke Anledning til udbredt Misfornøjelse? Hver en Statsmand ved, at han kan skabe Orden og Forsvar, men han maa ogsaa være gennemsyret af Erkendelsen af, hvad der er Barnets Ret. Hvor findes den Stat, hvor der ikke findes Børn, som ikke vogtes og opdrages, som det er deres Ret? Hvor er den Stat, hvor alle de gamle hjælpes til en fri og god Alderdom. Hvor findes den Stat, der ikke straffer for at kue, men for at opdrage saaledes som vidtseende og kloge Mennesker bør? Hvor er den Stat, der tager Vare paa alle Begavelser, hvor alle de ulykkelige vogtes i lige Grad som de fremgangsrige? Hvor er den Stat, som tillader alle at leve deres Liv frit? Hvor er den Stat, som ikke lader nogen gaa tabt ved Spil, Drukkenskab og skammeligt Levned? Svaret bliver vel nok: Staten *vil* blot Orden og Forsvar, men den *sysler* med alt det andet, thi den ved, at den Stat ikke kan klare sig, som ikke søger at berede Lykken for alle. Den *maa* skaffe Ro, Tryghed, Opdragelse og Forældling. Gennem den Stat, der gør det, vil Menneskeheden naa den Højde, hvortil vi stræber, men som hidtil har vist sig umulig at naa.

Kvinden har ikke skabt Hjemmet alene, altid har hun haft Manden ved sin Side. Havde hun arbejdet alene, var Hjemmet ikke blevet til, hverken som Drøm eller som Virkelighed. Men Staten har Manden skabt alene, han har arbejdet sig frem med haarde Tag, han har Ikke frygtet for Arbejdet.

Men har han haft Lykken med sig?

Hvad vidner det stærke Had, Raabet nede fra, Klagerne fra de arbejdsløse, fra Udvandrerne? Vidner det om, at det er lykkedes ham. Har vi ikke noget at lære af, at i de store sociale Omvæltninger var Kvindernes Medvirken nødvendig? Hvorfor kommer de just til dér? De kom for at gøre alt det ubetydelige Arbejde, men de kunde gøre det i Overbevisningen om, at det var nødvendigt! Kvinden maa findes overalt, maa være med i alt, om Staten skal blive et Hjem. Og vær forvisset om, at de snart vil være med overalt, under mange forskellige Former, men alle stræbende mod det samme store Maal. Vi Kvinder er ikke fuldkomne, men Mændene heller ikke. Men hvorledes skal vi saa naa frem, om vi ikke hjælper hinanden? Vi Kvinder tror, at vor Hjælp behøves. Det store Mester værk, Staten, skal først skabes af Manden den Stund, da han tager Kvinden til sin Hjælper.

Kilde

kvinfo.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Kvindebevægelsen, Politisk tale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/selma-lagerlofs-tale-ved-den-internationale-kvindekongres-1911>